

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถแบ่งออก 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้

1. การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตจากบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 สรุปประเด็นที่ได้จากข้อเสนอแนะของบุคลากรในการปฏิบัติงาน

2. การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตจากกลุ่มเป้าหมายของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 150 คน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

ตอนที่ 3 สรุปประเด็นที่ได้จากข้อเสนอแนะของกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 1 การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้

1. การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตจากบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

บุคลากรศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5 คน พบว่าเป็นเพศหญิง 3 คน เพศชาย 2 คน ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 27 ปี พนักงานราชการ จำนวน 2 คน มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 2 ปี และ 6 ปี ครูอาสาสมัครการศึกษานอกระบบ มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 4 ปี และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 2 เดือน

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5 คน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5 - 10

ตาราง 5 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของบุคลากรในภาพรวม

ด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. นโยบายการจัดกิจกรรม	4.08	0.64	มาก	2
2. การวางแผน	4.04	0.61	มาก	3
3. การดำเนินกิจกรรม	4.08	0.44	มาก	1
4. การติดตามประเมินผล	3.16	0.38	ปานกลาง	5
5. การพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรม	3.77	0.44	มาก	4
เฉลี่ยรวม	3.82	0.36	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.36) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.44) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านนโยบายการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.64) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.61) และด้านการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.44) อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ส่วนด้านการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 0.38) อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับสุดท้าย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

85

ตาราง 6 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านนโยบายการจัดกิจกรรม

นโยบายการจัดกิจกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ศึกษานโยบายเป้าหมาย และจุดเน้นการจัดกิจกรรม	4.04	0.55	มาก
2. ประชุมปรึกษาและระดมความคิดเห็น	4.00	1.00	มาก
3. รวบรวมข้อมูล สรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรม	4.00	0.71	มาก
4. ร่วมกำหนดนโยบายโดยใช้ข้อมูลพื้นฐาน	4.00	0.71	มาก
5. พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างนโยบาย เสนอคณะกรรมการบริหารกิจกรรม	4.00	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม	4.08	0.64	มาก

จากตาราง 6 พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านนโยบายการจัดกิจกรรมเฉลี่ยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.64) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการศึกษานโยบาย เป้าหมาย และจุดเน้นการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.55) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ประชุมปรึกษาและระดมความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.00) เท่ากันกับรวบรวมข้อมูล สรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.71) ร่วมกำหนดนโยบายโดยใช้ข้อมูลพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.71) และพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างนโยบาย เสนอคณะกรรมการบริหารกิจกรรม ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.71) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 7 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านนโยบายการวางแผน

การวางแผน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ร่วมเป็นคณะทำงานจัดทำแผนการจัดกิจกรรม	4.00	0.71	มาก
2. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการด้านการจัดกิจกรรม	4.40	0.89	มาก
3. จัดทำแผนการจัดกิจกรรม โดยใช้ข้อมูลพื้นฐาน	3.80	0.45	มาก
4. จัดทำร่างแผน/โครงการ เสนอคณะกรรมการบริหารกิจกรรมพิจารณาให้ความเห็นชอบ	4.00	0.71	มาก
5. จัดทำแผน/โครงการ สอดคล้องตามยุทธศาสตร์และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในนโยบายการจัดกิจกรรม	4.00	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม	4.04	0.61	มาก

จากตาราง 7 พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการวางแผน เฉลี่ยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการด้านการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.89) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.71) เท่ากันกับ จัดทำร่างแผน/โครงการ เสนอคณะกรรมการบริหารกิจกรรมพิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.71) และจัดทำแผน/โครงการ สอดคล้องตามยุทธศาสตร์และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในนโยบายการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.71) และพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างนโยบาย เสนอคณะกรรมการบริหารกิจกรรม ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.45) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 8 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านการดำเนินงาน

การดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ศึกษาวิเคราะห์ภารกิจตามแผนการจัดกิจกรรม	3.80	0.84	มาก
2. จัดทำกรอบแนวทางการปฏิบัติงานและจัดเตรียมทรัพยากร การปฏิบัติงาน	4.20	0.84	มาก
3. กำหนดบทบาทหน้าที่และมอบหมายงาน	4.20	0.45	มาก
4. ปฏิบัติตามกรอบแนวทางและบทบาทหน้าที่ที่กำหนด	4.20	0.45	มาก
5. ปฏิบัติงานตามแผนงาน / โครงการที่กำหนด	4.00	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม	4.08	0.44	มาก

จากตาราง 8 พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการดำเนินงานเฉลี่ยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กำหนดบทบาทหน้าที่และมอบหมายงาน เท่ากันกับ ปฏิบัติตามกรอบแนวทางและบทบาทหน้าที่ที่กำหนด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.45) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ จัดทำกรอบแนวทางการปฏิบัติงานและจัดเตรียมทรัพยากรการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.84) ปฏิบัติงานตามแผนงาน / โครงการที่กำหนด ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.71) และศึกษาวิเคราะห์ภารกิจตามแผนการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.84) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 9 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านการติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผล	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. แต่งตั้งคณะทำงานจัดสร้างเครื่องมือกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผล	2.60	1.14	ปานกลาง
2. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานกำหนดระยะเวลาการประเมินผล	2.60	1.14	ปานกลาง
3. เก็บรวบรวมข้อมูลตามปฏิทินการประเมินผล	3.40	0.55	ปานกลาง
4. วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานผลการประเมิน	3.40	0.55	ปานกลาง
5. ติดตามตรวจสอบ และสรุปผลการจัดกิจกรรม เป็นรายโครงการ	3.80	0.84	มาก
เฉลี่ยรวม	3.16	0.38	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการติดตามประเมินผลเฉลี่ยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16, S.D. = 0.38$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ติดตามตรวจสอบ และสรุปผลการจัดกิจกรรมเป็นรายโครงการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80, S.D. = 0.84$) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ เก็บรวบรวมข้อมูลตามปฏิทินการประเมินผล ($\bar{X} = 3.40, S.D. = 0.55$) เท่ากันกับวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานผลการประเมิน ($\bar{X} = 3.40, S.D. = 0.55$) และแต่งตั้งคณะทำงานจัดสร้างเครื่องมือกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผล ($\bar{X} = 2.60, S.D. = 1.14$) และจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานกำหนดระยะเวลาการประเมินผล ($\bar{X} = 2.60, S.D. = 1.14$) อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

89

ตาราง 10 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านการพัฒนาและปรับปรุง
การจัดกิจกรรม

การพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ประชุม / ปรึกษาเพื่อระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการ บริหาร เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรม	4.20	0.84	มาก
2. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการ ดำเนินงาน	3.60	0.55	มาก
3. ตัดสินใจพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงาน โดยใช้ข้อมูล จากการประเมินผลเป็นพื้นฐาน	3.60	0.55	มาก
4. วางแผนพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงาน	3.60	0.55	มาก
5. นำแผนการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมไปสู่การ ปฏิบัติ	4.00	0.71	มาก
6. พัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรม	3.80	0.45	มาก
7. ติดตามผลการจัดกิจกรรมตามแผนพัฒนาและปรับปรุง การจัดกิจกรรม	3.60	0.55	มาก
เฉลี่ยรวม	3.77	0.44	มาก

จากตาราง 10 พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาและปรับปรุง
การจัดกิจกรรม เฉลี่ยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ประชุม / ปรึกษาเพื่อระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการบริหาร เพื่อพัฒนาและปรับปรุง
การจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.84) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ นำแผน
การพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมไปสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.71) พัฒนาและ
ปรับปรุงการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.45) และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ
อุปสรรคในการดำเนินงาน เท่ากันกับ ตัดสินใจพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงาน โดยใช้ข้อมูล
จากการประเมินผลเป็นพื้นฐาน และวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.60$,
S.D. = 0.55) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

90

ตอนที่ 3 สรุปประเด็นที่ได้จากข้อเสนอแนะของบุคลากรในการปฏิบัติงาน

ปัญหาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของบุคลากร ประกอบด้วยนโยบายการจัดกิจกรรมการวางแผน การดำเนินกิจกรรม การติดตามประเมินผล และการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรม แสดงรายละเอียดในตาราง 11

ตาราง 11 ปัญหาและข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานของบุคลากร

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
<p>1. นโยบายการจัดกิจกรรม (3 คน)</p> <p>1.1 นโยบายการจัดกิจกรรมถูกกำหนดโดยส่วนกลาง บางครั้งจึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือชุมชน และบางครั้งไม่สามารถปฏิบัติได้</p> <p>1.2 มีการจัดสรรงบประมาณแบบฟุ่มเฟือย</p>	<p>1. นโยบายการจัดกิจกรรม</p> <p>1.1 ควรสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือศึกษาชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย</p> <p>1.2 ควรจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละกิจกรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน</p>
<p>2. การวางแผน (3 คน)</p> <p>2.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน ขาดการมีส่วนร่วมจากกลุ่มเป้าหมายและชุมชน</p> <p>2.2 แผนการจัดกิจกรรมไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและชุมชน</p>	<p>2. การวางแผน</p> <p>2.1 ควรเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายและชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน</p> <p>2.2 ควรใช้ข้อมูลจากความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย หรือข้อมูลจากเวทีประชาคมของชุมชน ในการวางแผนการปฏิบัติงาน</p>
<p>3. การดำเนินกิจกรรม (2 คน)</p> <p>3.1 การดำเนินกิจกรรม กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานสูง และไม่สามารถปฏิบัติได้จริง</p>	<p>3. การดำเนินกิจกรรม</p> <p>3.1 ควรกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และสามารถปฏิบัติได้</p>

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

91

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
3. การดำเนินกิจกรรม (ต่อ) 3.2 มีบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง 3.3 ขาดการบูรณาการในการปฏิบัติงานระหว่างภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3. การดำเนินกิจกรรม (ต่อ) 3.2 ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอกับภาระงานที่ได้รับมอบหมาย 3.3 ควรจัดผู้รับผิดชอบในการประสานการปฏิบัติงาน เพื่อบูรณาการร่วมกับหน่วยงาน อื่น ๆ
4. การติดตามประเมินผล (1 คน) 4.1 การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ไม่มีความต่อเนื่อง	4. การติดตามประเมินผล 4.1 ควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง
5. การพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรม (2 คน) 5.1 ขาดการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรม	5. การพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรม (2 คน) 5.1 ควรนำผลการติดตามประเมินผลมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรม หรือจัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลายไม่ซ้ำซากจำเจ

จากตาราง 11 พบว่า บุคลากรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ด้านนโยบายการจัดกิจกรรม และด้านการวางแผน จำนวน 3 คน ด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรม จำนวน 2 คน ส่วนด้านการติดตามประเมินผล จำนวน 1 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2. การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตจากกลุ่มเป้าหมายของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 150 คน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จากกลุ่มเป้าหมายของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 150 คน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับชั้นที่กำลังศึกษา และกิจกรรมที่เข้าร่วม แสดงรายละเอียดในตาราง 12

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	68	45.3
หญิง	82	54.7
อายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	26	17.6
20 – 40 ปี	91	61.5
มากกว่า 40 ปี	31	20.9
$(\bar{X} = 31.95, S.D. = 10.50. \text{ ไม่ตอบคำถาม} = 2)$		
อาชีพ		
เกษตรกร	39	26.0
รับจ้าง	81	54.0
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	26	17.3
อื่นๆ (ไม่ได้ประกอบอาชีพ)	4	2.7

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

93

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,000 บาท	42	29.6
5,001 – 10,000 บาท	69	48.6
10,000 – 15,000 บาท	21	14.8
มากกว่า 15,000 บาท	10	7.0
(ไม่ตอบคำถาม = 8)		
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา		
ประถมศึกษา	12	8.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	48	32.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	90	60.0
กิจกรรมที่เข้าร่วม		
โครงการเปิดโลกการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	37	25.7
โครงการปลูกจิตสำนึกตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง	48	33.3
โครงการนำพาคุณธรรม จริยธรรม ด้านภัยเอดส์	77	53.5
โครงการเสริมสร้างคุณธรรมนำความรู้สู่การดำรงชีวิตอย่างพอเพียง	79	54.9

จากตาราง 12 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.7 ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 54.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.6 ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ได้แก่ มัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 60.0 และเข้าร่วมโครงการเสริมสร้างคุณธรรมนำความรู้สู่การดำรงชีวิตอย่างพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 54.9

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา/สาระ ด้านวิทยากร ด้านสื่อ/อุปกรณ์ ด้านสถานที่ และด้านกระบวนการ/ขั้นตอน แสดงรายละเอียดในตาราง 13 – 18

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการดำเนินงาน และลำดับการดำเนินงานในภาพรวม

ด้าน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
เนื้อหา/สาระ	4.24	0.68	มาก	1
วิทยากร	4.20	0.65	มาก	2
สื่อ/อุปกรณ์	3.86	0.81	มาก	5
สถานที่	4.13	0.72	มาก	3
กระบวนการ/ขั้นตอน	4.12	0.62	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.10	0.57	มาก	

จากตาราง 13 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เฉลี่ยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหา/สาระ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.68) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านวิทยากร ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.65) ด้านสถานที่ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.72) ด้านกระบวนการ/ขั้นตอน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.62) และด้านสื่อ/อุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.81) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการดำเนินงาน ด้านเนื้อหา/สาระ

ด้านเนื้อหา/สาระ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. น่าสนใจ และมีประโยชน์	4.33	0.76	มาก
2. เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	4.31	0.77	มาก
3. สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.29	0.86	มาก
4. มีโอกาสได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.20	0.82	มาก
5. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหา/สาระ	4.13	0.91	มาก
เฉลี่ยรวม	4.24	0.68	มาก

จากตาราง 14 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าผลการดำเนินงาน ด้านเนื้อหา/สาระ เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า น่าสนใจ และมีประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.76) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.77) สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.86) มีโอกาสได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.82) และระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหา/สาระ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.91) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการดำเนินงาน ด้านวิทยากร

ด้านวิทยากร	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. วิทยากรมีความรู้ ความสามารถในการจัดขึ้น	4.28	0.73	มาก
2. วิทยากรทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตื่นตัวตลอดเวลา	4.14	0.75	มาก
3. วิทยากรมีเทคนิคในการถ่ายทอดน่าสนใจ	4.16	0.84	มาก
4. วิทยากรจัดกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องสนุกสนาน	4.26	0.83	มาก
5. วิทยากรเข้าใจจุดเน้นหรือสาระสำคัญของกิจกรรม	4.19	0.78	มาก
เฉลี่ยรวม	4.20	0.65	มาก

จากตาราง 15 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าผลการดำเนินงาน ด้านวิทยากรเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.65) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วิทยากรมีความรู้ ความสามารถในการจัดขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.73) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ วิทยากรจัดกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องสนุกสนาน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.83) วิทยากรเข้าใจจุดเน้นหรือสาระสำคัญของกิจกรรม ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.78) วิทยากรมีเทคนิคในการถ่ายทอดน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.84) และวิทยากร ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตื่นตัวตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.75) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการดำเนินงาน ด้านสื่อ/อุปกรณ์

ด้านสื่อ/อุปกรณ์	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. สื่อ/อุปกรณ์ มีความพอเพียงต่อความต้องการใช้ในการจัดกิจกรรม	3.83	1.05	มาก
2. สื่อ/อุปกรณ์ มีความหลากหลาย	3.71	1.02	มาก
3. สื่อ/อุปกรณ์ มีความเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัด	3.87	0.87	มาก
4. เอกสารประกอบน่าสนใจและมีประโยชน์	4.03	0.88	มาก
เฉลี่ยรวม	3.86	0.81	มาก

จากตาราง 16 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าผลการดำเนินงาน ด้านสื่อ/อุปกรณ์ เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.81) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เอกสารประกอบน่าสนใจและมีประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.88) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ สื่อ/อุปกรณ์ มีความเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัด ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.87) สื่อ/อุปกรณ์ มีความพอเพียงต่อความต้องการใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 1.05) และสื่อ/อุปกรณ์ มีความหลากหลาย ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 1.02) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการดำเนินงาน ด้านสถานที่

ด้านสถานที่	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.04	0.89	มาก
2. สถานที่จัดกิจกรรมกว้างขวาง	4.16	0.87	มาก
3. สถานที่จัดกิจกรรมสะอาดและเป็นระเบียบ	4.17	0.80	มาก
4. สถานที่จัดกิจกรรมมีความสะดวกและปลอดภัย	4.24	0.87	มาก
เฉลี่ยรวม	4.13	0.72	มาก

จากตาราง 17 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าผลการดำเนินงาน ด้านสถานที่เฉลี่ยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.72) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานที่จัดกิจกรรมมีความสะดวกและปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.87) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ สถานที่จัดกิจกรรมสะอาดและเป็นระเบียบ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.80) สถานที่จัดกิจกรรมกว้างขวาง ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.87) และสถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.89) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการดำเนินงาน ด้านกระบวนการ/ขั้นตอน

ด้านกระบวนการ/ขั้นตอน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. การนำเข้าสู่บทเรียน มีความน่าสนใจ	4.20	0.85	มาก
2. วิธีสอน/ให้ความรู้ ความสำเร็จได้ง่าย	4.18	0.81	มาก
3. เลือกกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาของบทเรียน และการพัฒนาพฤติกรรมผู้ร่วมกิจกรรม	3.92	0.81	มาก
4. ตรวจสอบ/ประเมินผล ความสำเร็จของผู้เรียนอย่าง เหมาะสม	4.05	0.78	มาก
5. ให้ความสนใจกับผู้เรียนทุกคน/ทุกกลุ่มด้วยความ เสมอภาค	4.16	0.77	มาก
6. กระบวนการและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมตรงตาม วัตถุประสงค์ของโครงการ	4.18	0.82	มาก
เฉลี่ยรวม	4.12	0.61	มาก

จากตาราง 18 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าผลการดำเนินงานด้านกระบวนการ/ขั้นตอน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12, S.D. = 0.61$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการนำเข้าสู่บทเรียนมีความน่าสนใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.85$) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ วิธีสอน/ให้ความรู้ สามารถเข้าใจได้ง่าย ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.81$) กระบวนการและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.82$) ให้ความสนใจกับผู้เรียนทุกคน/ทุกกลุ่ม ด้วยความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.77$) ตรวจสอบ/ประเมินผลความสำเร็จของผู้เรียนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.78$) และเลือกกิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาของบทเรียนและการพัฒนาพฤติกรรมผู้ร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.81$) อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

100

ตอนที่ 3 สรุปประเด็นที่ได้จากข้อเสนอแนะของกลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา/สาระ ด้านวิทยากร ด้านสื่อ/อุปกรณ์ ด้านสถานที่ และด้านกระบวนการ/ขั้นตอน แสดงรายละเอียดในตาราง 19

ตาราง 19 ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
<p>1. ด้านเนื้อหา/สาระ (จำนวน 11 คน)</p> <p>1.1 น้อยเกินไปและไม่ครอบคลุม</p> <p>1.2 เป็นวิชาการมากเกินไป</p>	<p>1. ด้านเนื้อหา/สาระ</p> <p>1.1 ควรเพิ่มเนื้อหา/สาระ ให้มากและครอบคลุมยิ่งขึ้น</p> <p>1.2 ควรจัดกิจกรรมสอดแทรกในเนื้อหาของวิชาที่เรียน</p>
<p>2. ด้านวิทยากร (จำนวน 16 คน)</p> <p>2.1 วิทยากรมีจำนวนน้อยเกินไป</p> <p>2.2 ไม่ควบคุมการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามเวลาที่กำหนด ส่งผลให้เลิกช้า</p>	<p>2. ด้านวิทยากร</p> <p>2.1 ควรจัดหาวิทยากรเพิ่มเติม</p> <p>2.2 วิทยากรควรควบคุมเวลาของแต่ละกิจกรรมให้เป็นไปตามที่กำหนด</p>
<p>3. ด้านสื่อ/อุปกรณ์ (จำนวน 20 คน)</p> <p>3.1 สื่อประกอบการเรียน มีจำนวนน้อยเกินไป</p> <p>3.2 เครื่องเสียงไม่พร้อมในการใช้งาน</p>	<p>3. ด้านสื่อ/อุปกรณ์</p> <p>3.1 ควรเพิ่มสื่อประกอบการเรียนให้เพียงพอต่อปริมาณของผู้เรียน</p> <p>3.2 ควรปรับปรุงหรือจัดหาเครื่องเสียงให้มีสภาพพร้อมใช้งาน</p>
<p>4. ด้านสถานที่ (จำนวน 17 คน)</p> <p>4.1 สถานที่คับแคบ บางกิจกรรมใช้สถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับกิจกรรมที่จัด</p>	<p>4. ด้านสถานที่</p> <p>4.1 ควรจัดหาสถานที่ที่กว้างขวางและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมแต่ละประเภท</p>

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 19 (ต่อ)

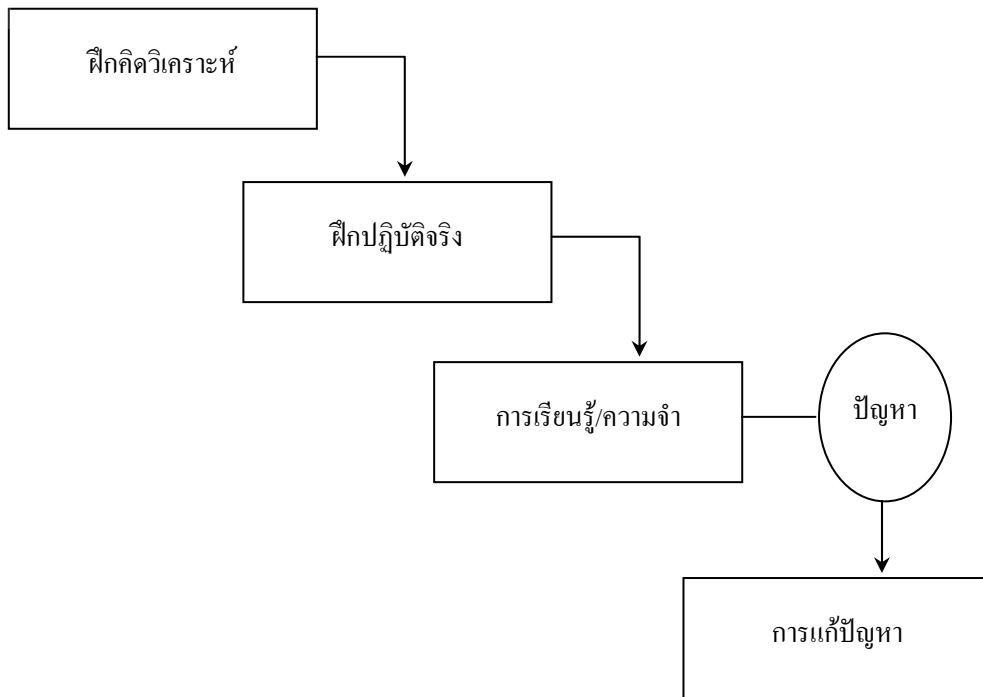
ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
4. ด้านสถานที่ (ต่อ) 4.2 ห้องน้ำไม่สะอาด	4. ด้านสถานที่ (ต่อ) 4.2 ควรจัดให้มีพนักงานช่วยดูแลและทำความสะอาดห้องน้ำ 4.3 ควรจัดให้มีกิจกรรมในต่างพื้นที่หรือต่างจังหวัด
5. ด้านกระบวนการ/ขั้นตอน (จำนวน 6 คน) 5.1 การนำเข้าสู่บทเรียนไม่น่าสนใจ	5. ด้านกระบวนการ/ขั้นตอน 5.1 ควรเพิ่มกิจกรรมเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน เช่น เกมส์ หรือละคร

จากตาราง 19 พบว่า นักศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ การดำเนินงานกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ด้านสื่อ/อุปกรณ์ จำนวน 20 คน รองลงมา ได้แก่ ด้านสถานที่ จำนวน 17 คน ด้านวิทยากร จำนวน 16 คน ด้านเนื้อหา/สาระ จำนวน 11 คน และด้านกระบวนการ/ขั้นตอน จำนวน 6 คน

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ บางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนา ซึ่งหมายถึงการนำข้อมูล มาสรุปและวิเคราะห์เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาในรูปแบบของโครงการประกอบด้วย กิจกรรมตัวชี้วัด และผู้รับผิดชอบ การพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีความรู้ เจตคติ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข การจัดการกิจกรรม ทักษะชีวิตให้ได้ผลต้องมีการประสานงาน เพื่อ “นำทุนทางสังคมและทรัพยากรภายนอก” มาร่วม จัดกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด โดยให้กลุ่มเป้าหมายผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 4 ขั้น ดังนี้

ภาพประกอบ 5 กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

จากภาพประกอบ 5 กระบวนการจัดกิจกรรมไม่เพียงแต่เชิญวิทยากรมาบรรยายเท่านั้น แต่ควรใช้ “กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม” โดยให้กลุ่มเป้าหมายได้ฝึกคิดวิเคราะห์ เพื่อร่วมกำหนดเนื้อหาที่จะนำมาพัฒนาทักษะชีวิต เมื่อคิดแล้วต้องมีการปฏิบัติจริง คือ ลงมือทำ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การจำ หากทำแล้วประสบปัญหา ต้องฝึกกระบวนการแก้ปัญหาให้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อที่จะสามารถพัฒนาทักษะชีวิตของตนเอง ครอบคลุม ชุมชน และสังคมต่อไป

หลักการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

1. ยึดกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก

เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บางซ้าย มีความหลากหลายทั้งเพศและวัย ดังนั้น การพัฒนากิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ควรวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือชุมชนเสียก่อน โดยอาจใช้วิธีการสังเกต พูดคุย สอบถาม หรือเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และสรุปเป็นสภาพปัญหาและความต้องการ เพื่อกำหนดเป็นทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและชุมชนนั้น ๆ และ

พิจารณาลำดับความสำคัญว่าทักษะชีวิตเรื่องใดที่จำเป็นต้องจัดการอย่างเร่งด่วน เช่น การพัฒนาอาชีพ

2. ยึดทักษะชีวิตพื้นฐานที่จำเป็น 4 ด้าน เป็นหลัก

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางซ้าย ได้กำหนดนโยบายในเรื่องการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต โดยเน้นส่งเสริมสนับสนุนให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีทักษะชีวิตที่จำเป็นและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดทักษะชีวิตพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเป้าหมาย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพอนามัย 2) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนั้น การพัฒนากิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จึงควรวิเคราะห์ว่าทักษะชีวิตแต่ละด้านมีความจำเป็นกับกลุ่มเป้าหมายใดบ้าง จำเป็นอย่างไร ใครบ้างที่ควรได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านใด เช่น ทักษะชีวิตด้านสุขภาพอนามัย โครงการโรคเอดส์ ทักษะชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โครงการการป้องกันการถูกล้วงละเมิดทางเพศ ทักษะชีวิตด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการจิตสำนึกรักษ์ป่าลดโลกร้อน ทักษะชีวิตด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ชีวิตเป็นสุข เป็นต้น

3. ยึดประเด็นปัญหาในชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก

เนื่องด้วยสภาพของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การพัฒนากิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จึงควรศึกษาชุมชนเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนเสียก่อน โดยการจัดเวที/กิจกรรม ให้ประชาชนในชุมชนได้พูดคุย หรือดำเนินการผ่านกระบวนการประชาคม เพื่อค้นหาปัญหาในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตพื้นฐานที่จำเป็น 4 ด้าน ตลอดจนจัดลำดับความเร่งด่วนของปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและชุมชน และนำเข้าสู่กระบวนการร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ที่สอดคล้องเหมาะสมและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและชุมชน

4. ยึดนโยบายรัฐหรือเอกลักษณ์ของชาติเป็นหลัก

การพัฒนากิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ควรดำเนินงานภายใต้นโยบายของรัฐ โดยเฉพาะนโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตพื้นฐานที่จำเป็น 4 ด้าน เช่น นโยบายเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

รูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจ สามารถจัดในรูปแบบต่าง ๆ ได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

104

1. รูปแบบกลุ่มสนใจ

เป็นการรวมกลุ่มคนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกัน กำหนดรูปแบบการจัดการ ได้แก่

1.1 กลุ่มเป้าหมายมีความสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งเหมือนกัน ภายในกลุ่มมีภูมิปัญญา/ผู้รู้ กลุ่มเป้าหมายมีความประสงค์ให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สนับสนุนงบประมาณดำเนินงาน

1.2 กลุ่มเป้าหมายมีความสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งและเข้ามาขอรับบริการเรียนร่วมกับกลุ่มผู้สนใจอื่น ๆ โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัดหาภูมิปัญญา/ผู้รู้/วิทยากร สถานที่ และงบประมาณดำเนินงาน

1.3 กลุ่มเป้าหมายมีความสนใจที่จะแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิด ประสบการณ์ และทักษะในการดำเนินชีวิต ด้วยรูปแบบการรวมกลุ่มที่แตกต่างกันในแต่ละครั้ง เช่น การเสวนา เวทีชาวบ้าน การศึกษาคุณงาม โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สนับสนุนงบประมาณ สื่อ สถานที่ในการดำเนินงาน

2. รูปแบบค่าย

เป็นการรวมกลุ่มคนที่อาจจะมองจากปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน มาร่วมกันจัดกิจกรรมเข้าค่าย เพื่อที่จะร่วมกันจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วม จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดการปรับเปลี่ยนเจตคติ มีทักษะชีวิตที่จำเป็น มีความผูกพันกับกลุ่มในลักษณะเครือข่ายช่วยเหลือเกื้อกูลอย่างต่อเนื่อง โดยมีวิธีการจัดค่าย ดังนี้

2.1 จัดกิจกรรมค่ายทักษะชีวิตในลักษณะของค่ายพักแรม หรือค่ายไป-กลับ ที่ใช้เวลาต่อเนื่องกัน

2.2 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในค่ายทักษะชีวิต การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยให้กลุ่มเป้าหมายได้ฝึกคิดวิเคราะห์ ฝึกทำ คือ การปฏิบัติจริง นำไปสู่การจำเพื่อแก้ไขและพัฒนาทักษะชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย

2.3 กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายทักษะชีวิตแต่ละครั้ง ควรกำหนดจำนวนตามความเหมาะสม เพราะหากมีจำนวนมากเกินไป จะทำให้การมีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการฝึกปฏิบัติของกลุ่มเป้าหมายเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง

3. รูปแบบการอบรม

เป็นการจัดการอบรมให้แก่ประชาชน เพื่อให้ความรู้ในเรื่องที่เห็นว่าจะแก้ปัญหาให้กับตนเองและปัญหาของชุมชน รวมไปถึงการค้นหาปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

4. การจัดกิจกรรมชุมชน

การออกแบบและพัฒนากิจกรรมชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ควรพิจารณาความจำเป็น ปัญหา หรือความจำเป็นเร่งด่วนของกลุ่มเป้าหมายและชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นหลัก แต่ในขณะเดียวกันอาจมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชีวิตด้านอื่น ๆ ไปพร้อมด้วย

เทคนิคการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

จากแนวทางหลักการและรูปแบบการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สามารถใช้เทคนิคการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการและมีความหลากหลายของกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้จัดกิจกรรมนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหา สถานการณ์ และวัตถุประสงค์ โดยมีหลักการที่สำคัญที่ควรคำนึงถึง ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ควรเริ่มจากการศึกษาวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมว่า “จัดเพื่ออะไร” เพราะเมื่อทราบวัตถุประสงค์แล้ว จะทำให้สามารถเลือกได้ว่า จะใช้กิจกรรมรูปแบบใด จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์

2. กลุ่มเป้าหมายของการจัดกิจกรรม

ด้วยที่กลุ่มเป้าหมายของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีความหลากหลายทั้งเพศ วัย ระดับการศึกษา วัฒนธรรมประเพณี สถานภาพ ดังนั้น การเลือกกิจกรรม ควรให้ความสำคัญกับความหลากหลายและคำนึงถึงความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายด้วยเสมอ

3. สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก

การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มักจะมีการดำเนินงานในสถานที่ต่าง ๆ ดังนั้น สิ่งที่ผู้จัดกิจกรรมจำเป็นต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง คือ ความเหมาะสมและความพร้อมของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก ในกรณีที่สถานที่จัดกิจกรรมไม่ใช่ห้องประชุม และไม่มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ควรจัดกิจกรรมที่ไม่เป็นวิชาการมากนัก และเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้พูดคุยกันเองมากขึ้น

4. เนื้อหา

โครงการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มักกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนั้น ผู้จัดกิจกรรมควรกำหนดเนื้อหา ความยาก-ง่าย ความสั้น-ยาว ในกรณีที่เนื้อหาที่มีความยาก ควรปรับให้ง่าย โดยการใช้อุปกรณ์หรือกิจกรรมช่วย ถ้าเนื้อหาควรจัดทำเอกสารเพิ่มเติม ให้กลุ่มเป้าหมายศึกษาหรือเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตัวเอง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จะต้องเรียนรู้เทคนิคที่สำคัญเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

106

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อ
3. การจัดการเรียนรู้รูปแบบการเข้าค่าย

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้จัดทำโครงการ โดยยึดทักษะชีวิตพื้นฐานที่จำเป็นด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และนำทุนทางสังคมและทรัพยากรที่ในพื้นที่มาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ภายใต้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

ชื่อโครงการ

โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการสานสัมพันธ์ฉันท์ครอบครัว

หลักการและเหตุผล

ครอบครัวในปัจจุบันเผชิญกับภาวะการเปลี่ยนแปลง อันเป็นผลมาจากปัจจัยภายในครอบครัวและปัจจัยแวดล้อมในชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งมีผลกระทบต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตของครอบครัว หรือก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว ที่เกิดจากปัจจัยภายในครอบครัว เช่น ความขัดแย้งกันทางความคิดในระหว่างบุคคลในครอบครัว อันเป็นผลมาจากการขัดเกลาทางสังคม หรือกระบวนการสังคมนิยม (Socialization) ที่ได้รับการปลูกฝังและการสั่งสมที่แตกต่างกัน และปัจจัยภายนอกครอบครัว ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในด้านการปกครอง ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ภาวะสงคราม และการไหลบ่าอย่างรวดเร็วของวัฒนธรรมต่างชาติ ปัญหาครอบครัวเมื่อได้ชื่อว่าเป็นปัญหาแล้วก็จำเป็นต้องแก้ไข หากปล่อยไว้ปัญหาต่าง ๆ จะกระจายเป็นวงกว้างและขยายตัวเป็นปัญหาสังคมต่อไป และในที่สุดปัญหาดังกล่าวก็จะย้อนกลับมากระทบครอบครัวของเราและครอบครัวของคนอื่นในชุมชน

ปัจจุบันการใช้เวลาว่างร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวลดน้อยลง ทำให้สมาชิกเห็นห่างขาดปฏิสัมพันธ์ และบั่นทอนสัมพันธ์ภาพในครอบครัว จะเห็นได้ว่าครอบครัวไทยมีลักษณะหลากหลายยิ่งขึ้น นอกจากนี้สมาชิกในครอบครัวยังมีวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อาจยังผลให้เกิดความสั่นคลอนของสถาบันครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านโครงสร้างและความสัมพันธ์หรือพันธะระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวที่มีต่อกันทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมและประเทศ กล่าวได้ว่า “ครอบครัว” เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด ครอบครัวจะอบอุ่นและเข้มแข็งได้ สมาชิกในครอบครัวจะต้องใช้เวลาเพื่อทำกิจกรรมและเรียนรู้ร่วมกันอยู่เสมอ ๆ อันจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่แนบแน่นเป็นภูมิคุ้มกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

107

สมาชิกจากปัญหาต่าง ๆ การสร้างเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความสุข ด้วยการสร้างความผูกพันที่ดีต่อกัน และการทำงานกิจกรรมร่วมกัน

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ศูนย์การศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางซ้าย เล็งเห็นความสำคัญของสัมพันธ์ภาพในครอบครัว จึงจัดให้มี “โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการสานสัมพันธ์ฉันท์ครอบครัว” ขึ้น โดยใช้หลักคิดที่ว่า การสร้างเสริมสัมพันธ์ในครอบครัว ควรสร้างบรรยากาศแห่งความสุข ด้วยการสร้างความผูกพันที่ดีต่อกัน หรือทำงานกิจกรรมร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างให้ครอบครัวและบุคคลในครอบครัวสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนที่พึงมีต่อครอบครัว และสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับความคาดหวังของสมาชิกคนอื่น ๆ ที่มีต่อตนเอง นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ครอบครัวและสังคม เพื่อจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความตระหนักว่าการสร้างครอบครัวให้อบอุ่น และมีความสุขได้นั้น สมาชิกในครอบครัวต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนสิ่งที่ยังบกพร่องของตนเอง เพื่อการพัฒนาความสัมพันธ์ของครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น

เป้าหมาย

ครอบครัว (ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูกอายุมากกว่า 8 ปีขึ้นไป) ของผู้ที่ลงทะเบียนเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 รวมทั้งสิ้นจำนวน 50 ครอบครัว)

วิธีการดำเนินงาน

การสัมมนาครั้งนี้มีรูปแบบแนวทางการดำเนินกิจกรรมเวทีสร้างการเรียนรู้ครอบครัวแบบกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีวิทยากรช่วยเอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิมมากกว่าถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนโดยตรง เป็นการเรียนที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การกระทำใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

การจัดกิจกรรมมุ่งเน้นให้วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นผู้สร้างความคิดรวบยอดจากประสบการณ์เดิม มีหลักสำคัญ 5 ประเภท ได้แก่

1. เป็นการเรียนรู้ ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
2. ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทอยู่ตลอดเวลา
3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

108

4. ปฏิสัมพันธ์ที่ดีทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง

5. มีการสื่อสาร โดยการพูด หรือการเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยน วิเคราะห์ และสังเคราะห์

สถานที่ดำเนินงาน ห้องประชุมที่ว่าการอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลาการดำเนินการโครงการ วันที่ 15 พฤษภาคม 2554

ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครอบครัวยุคใหม่เกิดความตระหนักถึงการสร้างครอบครัวให้อบอุ่น
2. ครอบครัวยุคใหม่เกิดกระบวนการเรียนรู้และทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการอยู่ร่วมกันภายในครอบครัว

3. เกิดเครือข่ายครอบครัวเข้มแข็ง อันจะส่งผลต่อความมั่นคงของชุมชน สังคม และประเทศชาติ

4. เกิดการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ระหว่างกลุ่มเป้าหมาย ครอบครัวกลุ่มเป้าหมาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางซ้าย ที่ว่าการอำเภอบางซ้ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถนำเสนอแนวทางการดำเนินกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายและครอบครัว แสดงรายละเอียดในตาราง 20

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

109

ตาราง 20 แนวทางการดำเนินกิจกรรมโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการสานสัมพันธ์ฉันครอบครัว

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วิธีการ	อุปกรณ์	หมายเหตุ
1	รวมดวงใจเป็น ดวงเดียว (30 นาที)	1. เขยิบกระดาศ 2. เขียนความคาดหวัง ที่อยากให้เกิด ในครอบครัว บนกระดาศหัวใจ ดวงเล็กและนำไป ติดบนหัวใจ ดวงใหญ่ 3. นั่งสำรวจจิตใจ เสียบสงบ ด้วย ท่าทางประกอบ เพลง ดั่งดอกไม้บาน 4. วิทยากรกล่าวถึง สถานการณ์ ครอบครัวไทย ในปัจจุบัน	1. กระดาศสำหรับ เขยิบ 2. กระดาศ รูปหัวใจ (เล็ก-ใหญ่) 3. MV เพลงดั่ง ดอกไม้บาน	ปิดไฟเพื่อสร้าง บรรยากาศ ขณะเปิดเพลง
2	ความเข้าใจใน การสื่อสาร (30 นาที)	1. จับคู่ 2 คน หันหน้า เข้าหากัน ให้ตกลง กันว่าใครจะพูด ประโยคไหน ระหว่าง “ฉันไม่ฟัง” กับ “ฉันจะพูด” แล้ว ให้ทั้งคู่ตะโกนใส่กัน		วิทยากรอธิบาย เกี่ยวกับการ สื่อสารใน ครอบครัว

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

110

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วิธีการ	อุปกรณ์	หมายเหตุ
		2. วิทยากรสอบถามถึง ข้อดี/ข้อเสีย จาก ตัวแทนลูกของ ประโยชน์ที่พูดไป		
		3. จับคู่ 2 คน หันหน้า เข้าหากัน ให้ตกลง กันว่าใครจะพูด ประโยชน์ไหน ระหว่าง “ฉันขอโทษ” กับ “ฉันให้อภัย” แล้ว ให้ทั้งคู่ตะโกนใส่กัน		
		4. วิทยากรสอบถามถึง ข้อดี/ข้อเสีย จาก ตัวแทนลูก ของ ประโยชน์ที่พูดไป		
3	คลายเครียด (10 นาที)	1. เข้าแถวพ่อ แม่แม่ แถวลูก 2. สั่งซ้ายหัน ขวาหัน กลับหลังหัน 3. นวดไหล่ให้กันและ กัน	1. MP3 ท. ทหาร อดทน 2. นกหวีด	
4	สายสัมพันธ์ใน ครอบครัว (45 นาที)	1. ชมวิดีโอเรื่อง คู่ใหม่ปลามันส์ 2. แบ่งครอบครัว ออกเป็น 3 กลุ่ม (กลุ่มพ่อ กลุ่มแม่ และกลุ่มลูก)	1. วิดีทัศน์เรื่อง คู่ใหม่ปลามันส์ 2. กระดาษฟลิป ชาร์ต 3. ปากกาเคมี	

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

111

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วิธีการ	อุปกรณ์	หมายเหตุ
		3. สั่งงานให้แต่ละกลุ่ม ช่วยกันคิดคำพูดที่ ไม่ยอมได้ยิน และ ทำทางที่ไม่ยอม เห็นในกรอบครัว ของตน หาสาเหตุ และแนวทาง การแก้ไขปัญหา		
		4. ให้แต่ละกลุ่ม ออกมานำเสนอ ความคิด		
		5. วิชยากรสรูป Mind Map		
5	กรอบครัว สุขสันต์ช่วยกัน คนละนิด (45 นาที)	1. แบ่งกลุ่ม พ่อ แม่ ลูก 2. เปิด วิดีทัศน์เรื่อง Impossible Dream 3. ใ้ในในแต่ละกลุ่ม ช่วยกันระดมสมอง จากการดูวีซีดี ใน ประเด็นต่อไปนี้ - วีซีดี เรื่อง Impossible Dream มีเนื้อหาอย่างไร	1. วิดีทัศน์เรื่อง Impossible Dream	วิชยากรอธิบาย เพื่อสร้างทัศนคติ ที่ดีในการช่วยกัน ทำงานบ้าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

112

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วิธีการ	อุปกรณ์	หมายเหตุ
		- ครอบครัวยุคใหม่ ควรจะเป็นอย่างไร		
		4. ให้ตัวแทนแต่ละ กลุ่มออกมานำเสนอ		
		5. วิทยากรสรุป บทเรียน		
6	ความคิดเสรี (15 นาที)	1. จับคู่ หันหน้า เข้าหากัน 2. คนหนึ่งแบมือ ทั้งสองข้าง อีกคน คว่ำมือลงประกบ กันไว้เบา ๆ 3. ทุกคนหลับตาลง ช้า ๆ (เปิดเพลง เบา ๆ) 4. ให้ทุกคนเดินไป ทางไหนก็ได้ โดย ต้องประกบ ตาค้าง ไม่ถ่ม เมื่อเดินชน กับใครหรืออะไรก็ ให้เดินต่อไปจนกว่า เพลงจะจบ 5. จบเพลงวิทยากร สรุป	1. MP 3 เพลง ทรายกับทะเล	วิทยากรอธิบาย ให้ตระหนักถึง ความสำคัญของ ความคิดที่เป็น อิสระ โดยไม่มี ใครเป็นผู้นำได้ ตลอดไป และไม่มี ใครเป็นผู้ตาม ได้ตลอดไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

113

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วิธีการ	อุปกรณ์	หมายเหตุ
7	พระคุณแม่ (60 นาที)	<ol style="list-style-type: none">1. ให้ทุกคนนั่งเป็น ครอบครัว โดยมีลูก อยู่ตรงกลาง2. เปิด MV เพลง ลูกเทวดา3. เปิด MV เพลง รอยจูบบนฝาเท้า4. เปิด วิดิทัศน์ การคลอดลูก5. เปิด MP 3 เพลง ลูกแม่6. การอ่านทำนอง เสนาะเพื่อระลึกถึง คุณบิดามารดา	<ol style="list-style-type: none">1. MV เพลง ลูกเทวดา2. เปิด MV เพลง รอยจูบบนฝาเท้า3. เปิดวิดิทัศน์ การคลอดลูก4. เปิด MP 3 เพลง ลูกแม่5. กลอนระลึกถึง คุณบิดามารดา	วิทยากรอธิบายเพื่อ สร้างทัศนคติที่ดี ในการช่วยกันทำงาน บ้าน
8	การไถ่โทษ (15 นาที)	<ol style="list-style-type: none">1. ให้ลูกนึกสิ่งที่เคยทำ ไม่ดีกับแม่ พ่อ2. ให้พ่อ แม่ นึกถึง สิ่งที่ตนเองเคย ทำไม่ดีให้แก่กัน และกัน (เปิดเพลง เบา ๆ)3. แต่ละคนกล่าว ขอโทษซึ่งกัน และกัน	<ol style="list-style-type: none">1. MP 3 เพลง วิมานดิน	วิทยากรอธิบายให้ สมาชิกในครอบครัว รู้จักให้อภัยซึ่งกัน และกัน กระตุ้นให้ ครอบครัวแสดงออก ซึ่งความรักและ ความผูกพันซึ่งกัน และกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

114

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วิธีการ	อุปกรณ์	หมายเหตุ
9	สัญญาใจ (15 นาที)	<ol style="list-style-type: none">ให้แต่ละครอบครัว บอกรักและกอดกันจบเพลงวิทยากร สรุปให้ทุกคนนั่งเป็น ครอบครัว โดยมีลูก อยู่ตรงกลางแจกกระดาษรูป หัวใจแต่ละคนเขียน คำมั่นสัญญาว่า “จะทำอะไรให้ ครอบครัวมี ความสุขมากขึ้น”เปิด MP 3 เพลง อímอุ่นให้แต่ละครอบครัว กอดกันวิทยากรสรุป	<ol style="list-style-type: none">MV เพลง ลูกทวดคาเปิด MV เพลง รอยจูบบน ฝ่าเท้าเปิดวิดีโอที่ การคลอคลอกเปิด MP 3 เพลง ลูกแม่กลอนระลึกถึง คุณบิดา มารดา	วิทยากรอธิบายให้ สมาชิกในครอบครัว ได้ระลึกถึงสิ่งที่ ทำให้เกิดความรัก ความสุขและ ความสัมพันธ์ที่ดี ขึ้นในครอบครัว และให้คำมั่นสัญญา ระหว่างสมาชิก ในครอบครัวว่า “จะสร้างความสุข ในครอบครัว ด้วยกัน”